

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta merimiesten vuosilomalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunta on 8 päivänä marraskuuta 1983 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 180 (1983 vp.) merimiesten vuosilomalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina ylitarkastaja Valto Järvinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, lakimies Reijo Svento Suomen Merimies-Unionista, toiminnanjohtaja Erkki Aurtova Suomen Konepäällystöliitosta, asiamies Veikko Trast Suomen Laivanpäällystöliitosta, osastopäällikkö Henrik Lönnqvist Suomen Varustamoyhdistyksestä, työmarkkina-asiamies Lasse Nurmi Ålands Redarförening r.f:stä sekä henkilöstöpäällikkö Juhani Ahonius ja pääluottamusmies Hemmo Limnell Oy Finnlines Ltd:stä.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi merimiesten vuosilomalaki, joka korvaisi vuodelta 1975 olevan samannimisen lain. Esityksellä pyritään turvaamaan lainsäädännöllä niitä työehtosopimuksissa sovittuja vuosilomaa koskevia määräyksiä, jotka ovat syntyneet voimassa olevan vuosilomalain säätämisen jälkeen. Esityksen mukaan työntekijälle syntyisi oikeus vuosilomaan aina kuuden kuukauden välein. Niin ikään ehdotetaan supistettavaksi mahdollisuuksia siirtää vuosilomaa joko yksipuolisesti tai sopimuksin. Esityksessä ehdotetaan, että lain soveltamispiiriin kuuluvalla työntekijällä on oikeus saada lomaa vähintään kaksi ja yksi kuudesosa arkipäivää kultakin kalenterikuukaudelta. Työntekijällä, jonka työsuhde on jatkunut yhtäjaksoisesti yli vuoden, olisi puolestaan oikeus saada kaksi ja puoli arkipäivää lomaa kultakin kalenterikuukaudelta. Tässä yhteydessä ehdotetaan myös vähäisiä muutoksia ja lisäyksiä merimieslakiin, merityökalakiin sekä työajasta kotimaan liikenteen aluksissa annettuun lakiin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä

syistä sosiaalivaliokunta pitää esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia pääosin tarpeellisina, minkä vuoksi valiokunta on asettunut lakiehdotusten hyväksymisen kannalle. Valiokunta ehdottaa kuitenkin merimiesten vuosilomalain 8 §:n 2 momentissa olevan sanan "tarpeen" muutettavaksi esityksen perustelujen mukaisesti sanaksi "välttämätöntä" yhdenmukaisesti voimassa olevan merimiesten vuosilomalain ja yleisen vuosilomalain kanssa. Niin ikään valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 39 §:ään tehtäväksi kielellisen korjauksen ja säännöstä täydennettäväksi siten, että vuosiloman alkamisaikaa voitaisiin soveltamisvaikeuksien välttämiseksi työmarkkinaosapuolten sopimuksin siirtää lain voimaantulon jälkeisenä siirtymäkaupana.

Merimiesten vuosilomalain 5 §:ssä säädetyn vuosiloman kahden kuukauden siirtämisen osalta sosiaalivaliokunta toteaa tämän tulevan kysymyksen lähinnä vain kaukoliikenteessä olevissa aluksissa. Lakiehdotuksen 8 §:ssä on lähdetty siitä, että vuosiloman tulee olla yhdenjaksoinen. Eräin edellytyksin osa lomasta voidaan kuitenkin antaa kahdessa tai useammassa osassa. Sosiaalivaliokunta painottaa, että loman jakamisoikeutta ei saa käyttää työntekijän edun vastaisesti työtuntijärjestelmän täydentäjänä, ja että työehtosopimuksessa annettu työntekijän kertakaikkinen suostumus loman jakamiseen tulee kysymykseen vain työehtosopimukseen perustuvaa vuorottelujärjestelmää noudattavissa aluksissa.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvät toinen, kolmas ja neljäs lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina, ja että ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Merimiesten vuosilomalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 §

Vuosiloman jakaminen

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edellytyksenä lokakuun 1 päivän ja toukokuun 1 päivän välisenä aikana annettavan loman jakamiselle 1 momentissa tarkoitettulla tavalla on, että se on *välttämätöntä* työn käynnissä pitämiseksi tai että työntekijä suostuu siihen. Toukokuun 2 päivänä ja syyskuun 30 päivän välisenä aikana annettava loma voidaan jakaa vain työntekijän suostumuksella.

9—38 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

39 §

Siirtymäsäännöksiä

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn työ sopimukseen sovelletaan, jollei toisin sovita, tämän lain voimaan tullessa *voimassa* ollutta lakia. Jos työ sopimus on tehty toistaiseksi, ei aikaisempaa lakia kuitenkaan sovelleta kauemmin kuin jos työnantaja olisi sen irtisanonut tämän lain voimaantulopäivänä *kuitenkin niin, että vuosiloman alkamisaikaa voidaan 24 §:ssä tarkoitettujen työmarkkinaosapuolten sopimuksella siirtää tarvittavana siirtymä kautena*. Jos sopimus tämän lain voimassa ollessa lakkaisi tapahtuneen irtisanomisen, sovitun määrärajan päättymisen tai muun syyn takia, mutta työ jatkuu niin kuin merimieslain 42 §:ssä sanotaan, on sopimussuhteessa siitä lähtien sovellettava tätä lakia.

Helsingissä 21 päivänä helmikuuta 1984

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paasio, varapuheenjohtaja S. Mikkola ja jäsenet Halonen, Ikonen, H. Kemppäinen, Könkkölä, P. Leppänen,

Louvo, Nordman, Paavilainen, Pesola, Raudaskoski ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet Aho-
nen ja Eklund.